Handläggare

Hanna Karlsson
Socialkontorets stab
Verksamhetsstrateg
08-52304244
hanna.karlsson@sodertalje.se

Yttrande över betänkandet ”En socionomutbildning i tiden” (SOU 2025:27)

Södertälje kommun har tagit emot betänkandet ”En socionomutbildning i tiden” (SOU 2025:27).

Södertälje kommun är positiv till utredningens ansats att se över och modernisera socionomutbildningen för att bättre kunna möta rådande samhällsutmaningar. Södertälje kommun vill dock poängtera att socionomutbildningen inte bör ses över på grund av konsekvenserna av ungdomskriminalitet, utan då det var länge sedan en översyn gjordes och då arbetsmarknaden för socionomer vuxit och breddats. Därmed finns behov utifrån det.

Sammanfattning

Södertälje kommun är i stort positiv till de förslag betänkandet innehåller. Att vara för tydlig och specifik i examensmålen är Södertälje kommun kritiskt till då målen ska kunna stå sig över tid och vara generella. Trots ovanstående är Södertälje kommun positiv till att målen synliggör äldre och personer med en funktionsnedsättning samt att kommunen föreslår flera tillägg till skrivningarna om våld för att ytterligare förstärka detta. Förslagen om att införa ett minimum för studier i juridik och för verksamhetsförlagd utbildning är Södertälje kommun också positiv till då detta kan öka likvärdigheten. Däremot har kommunen ingen åsikt om hur många högskolepoäng som är lämpligt. För att öka kvaliteten på den verksamhetsförlagda utbildningen bör arbetsgivarna som tar emot studenter bli ersatta. Det finns också anledning att införa alternativt urval för antagning till socionomprogrammet.

Övergripande synpunkter

6.1 Aktuella samhällsutmaningar

Södertälje kommun är positiv till att målen för socionomexamen förtydligas och uppdateras i nya skrivningar. Däremot är förvaltningen kritisk till att det i målen definieras vilka grupper och vilka samhällsutmaningar som ska fokuseras på. Ett exempel som förvaltningen är kritisk till är skrivningen ”*visa kunskap om och förståelse för hur social utsatthet, normbrytande beteende och ungdomskriminalitet kan förebyggas och hur återfall i brott kan motverkas”.* Detta är en nu rådande samhällsutmaning som är uppmärksammad och en politiskt samlande kraft. Däremot är ungdomskriminalitet konsekvenser av andra sociala problem som exempelvis segregation, fattigdom, våldsutsatthet och utanförskap. Dock nämns inte dessa begrepp som egna mål. Samhällsutmaningarna som följer av en åldrande befolkning nämns inte heller. Socionomutbildningen bör vara generell och bred och då är det viktigt att förstå orsakerna till att social problem uppstår och hur samhällsutmaningar kan angripas på ett generellt och teoretiskt plan. Att peka ut ungdomskriminaliteten gör att målen kommer att behövas revideras i takt med att samhället förändras. Därmed avstyrks detta förslag på skrivning i målen.

Däremot är Södertälje kommun positiv till att kunskap om äldre och funktionsnedsättningar läggs till i målen för socionomexamen enligt skrivningen ”*visa kunskap om barns behov och sådana samhälls- och familjeförhållanden som påverkar barns, ungas, kvinnors, mäns, och äldres livsbetingelser, samt kunskap om hur funktionsnedsättningar påverkar människors livsbetingelser”.* Detta då Södertälje kommun instämmer i utredningens konstaterande att gruppen äldre och personer med en funktionsnedsättning tidigare har glömts bort och osynliggjorts inom socionomprogrammet. På grund av en åldrande befolkning behöver kompetensen inom exempelvis funktionsrätt och gerontologi stärkas för att kunna leva upp till de krav som ställs ifrån arbetslivet.

Södertälje kommun vill göra ett tillägg i skrivningen” *visa kunskap om mäns våld mot kvinnor och våld i nära relationer, samt om hedersrelaterat våld och förtryck”* med *”samt sexuell exploatering, prostitution och människohandel”.* Kommunen bedömer att prostitution och människohandel är allvarlig problematik som växer och blir mer komplex och kunskapen om detta är generellt låg bland yrkesverksamma. I samma mål anser Södertälje kommun att en skrivning om våldets konsekvenser bör läggas till.

6.3 Utbildning i juridik

Södertälje kommun är positiv till att det regleras ett minimum för hur mycket av socionomutbildningen som ska utgöra juridikstudier. Detta för att öka likvärdigheten bland och för studenterna. Därmed tillstyrks förslaget.

Antalet högskolepoäng har Södertälje kommun ingen åsikt om eftersom det är beroende av socionomprogrammets andra delar och kurser. Juridik är en viktig del av programmet, men kvantiteten, alltså hur många högskolepoäng är inte alltid avgörande. Lika viktigt är kvaliteten och relevansen.

6.4 Verksamhetsförlagd utbildning

Södertälje kommun är positiv till att det regleras ett minimum för hur mycket av socionomutbildningen som ska utgöra verksamhetsförlagd utbildning. Detta för att öka likvärdigheten bland och för studenterna. Därmed tillstyrks förslaget.

Antalet högskolepoäng har Södertälje kommun ingen åsikt om eftersom det är beroende av socionomprogrammets andra delar och kurser. Verksamhetsförlagd utbildning är en viktig del av programmet, men kvantiteten, alltså hur många högskolepoäng är inte alltid avgörande. Lika viktigt är kvaliteten och relevansen. För att öka kvaliteten på den verksamhetsförlagda utbildningen anser Södertälje kommun att arbetsgivarna ska få ersättning för arbetsinsatsen likt för sjuksköterske- och lärarstudenter.

Södertälje kommun har som utredningen påtalar, sett en utveckling där socialsekreterare inom socialtjänstens verksamhet har blivit yngre och saknar både arbets- och livserfarenhet. Det är också en betydande andel kvinnor som kommer till arbetsplatserna från högskolorna/universiteten.

Södertälje kommun är därför positiv till att universiteten ska besluta om alternativa urval baserat på arbetslivserfarenhet för tillträde till socionomprogrammet. Förslaget tillstyrks därför. Däremot skulle gärna Södertälje kommun se att universiteten även kan tillämpa andra urvalsgrunder.

7.2 Kravnivåer inom socionomprogrammen

Generellt ser Södertälje kommun att de studenter som gjort sin VFU i kommunen eller går kommunens Traineeprogram vill arbeta extra de sista terminerna av socionomprogrammet. Ofta efterfrågar de att arbeta mer än de beslutade 15 timmar som Traineeprogrammet I Södertälje består av. Detta tolkar kommunen som att studietempot är för lågt och att kunskapskraven är för låga. Det ska inte vara möjligt att arbeta halvtid eller mer samtidigt som du går en heltidsutbildning. Då motsvarar inte utbildningen heltidsstudier. Detta ser Södertälje kommun som vanligt förekommande bland studenterna kommunen kommer i kontakt med.

Södertälje kommun är också kritisk till att socionomprogrammet går att studera på distans. Arbetslivet kräver ett högt mått av social kompetens, vilket studenten inte får möjlighet att öva upp under sin utbildning. Inte heller den personliga lämpligheten hos studenten blir uppmärksammad vid distansstudier.

Vissa av de nyexaminerade studenterna har inte alltid grundläggande kunskap i svenska språket, varken i tal eller skrift. De har inte heller förmåga att omsätta teori till praktik eller göra kvalificerade analyser. Trots det har de genomgått socionomprogrammet. En kvalitetshöjning av utbildningen är enligt Södertälje kommun nödvändig för att socialtjänstens verksamheter ska kunna leva upp till de ökade krav som ställs. Det är rimligt att utbildningen ställer lika höga kompetenskrav som arbetslivet senare gör.

Viktoria Hjulström
Socialnämndens ordförande